

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Aarsberetning
fra
KONGSBERG OFFENTLIGE SKOLE

for høiere almindannelse

for

1888—89

ved

K. L. Sommerfelt,

skolens rektor.

Kongsberg.
Erlandsens bogtrykkeri.

1889.

I. Skolens forstanderskab

bestaar foruden af de to faste medlemmer, stedets magistrat, konst. byfoged Münster, og rektor, af følgende af kommunebestyrelsen valgte mænd:

Direktør Krag, indvalgt 1881,

Handelsborger Christophersen indvalgt 1886.

Bergkandidat Münster, gjenvalgt i Decbr. 1888.

Til formand gjenvalgtes i møde den 13de Juli d. A. rektor.

II. Lærerpersonalet.

Efterat Kongsberg skoles rektorat ved kundgjørelse af 6te septbr. f. a. var averteret ledigt til besættelse ved kongelig konstitution, blev under 8de decbr. næstefter den midlertidig konstituerede rektor K. L. Sommerfelt udnævnt til skolens rektor.

Under skolens inspektrice, frøken Holmsen's tjenestefrihed fra 1ste mai til sommerferiens indtræden besørge hendes funktioner som inspektrice og førstelærerinde af frk. Marie Hansen.

Skolens lærere er saaledes for tiden:

Sommerfelt, *Karl Linnée*, rektor. Født 1834, cand. mag. 1859, timelærer ved Lillehammer skole 1860, adjunkt ved Bergens kathedralskole 1864, overlærer ved samme skole 1880, overlærer ved Kristiania kathedralskole 1882.

Alver, Johan Ludvig, adjunkt. Født 1848, cand. mag. 1872, vikarierende lærer ved Hamar og Skiens skoler 1875—76; adjunkt ved Frederikshalds skole 1877; adjunkt ved Kongsberg skole $\frac{2}{1}$ 1887.

Udby, Ole Andreas, adjunkt. Født 1847, cand. real. 1877. Udnævnt til adjunkt ved herværende skole den 19de januar 1878.

Böhmer, Otto Ferdinand, adjunkt. Født 1853, sproglig-historisk lærerexamen 1878. Klasselærer ved herværende skole i 1878, adjunkt den 1ste august 1879. — Kasserer ved skolen.

Johnson, Jacob Dydwad, klasselærer. Født 1856, cand. theol. 1879; tog praktisk-theologisk examen 1880. Ansat ved herværende skole 1881.

Holmsen, Alette, inspektrice ved skolens kvindelige afdeling. Født 1855. Underkastede sig guvernanteeksamen ved Nissens pigeskole 1877 og var fra 1878 knyttet til herværende private pigeskole først som lærerinde, senere som førstelærerinde og fra januar 1886 som bestyrerinde. Ansat 1887.

Fofs, Alfhild, andenlærerinde. Født 1863. Middelskolens afgangseksamen 1880. Ansattes 1881 som lærerinde ved Kongsberg private pigeskole og 1887 ved middelskolen.

Holm, Marie, lærerinde i gymnastik og haandgjerning. Ansat 1887.

Lund, Max Theodor, artillerikaptejn, kontrolofficer ved vaabenfabrikken. Født 1852. Ansat som tegnelærer 1878, som gymnastiklærer 1880.

Klewe, Andreas Johan Julius, organist. Født 1832. Elev af Lindeman i Throndhjem og Vogel i Bergen. Ansat som sanglærer ved den herværende skole i november 1854.

A. Antal.

Klasse	3die kvartal 1888.			4de kvartal 1888.			1ste kvartal 1889.			2det kvartal 1889.		
	G.	P.	Sum	G.	P.	Sum	G.	P.	Sum	G.	P.	Sum
I	4	4	8	4	6	10	5	6	11	5	6	11
II	7	7	14	7	7	14	7	7	14	7	6	13
III	5	2	7	5	2	7	5	2	7	5	2	7
IV	9	6	15	9	8	17	9	8	17	8	8	16
V	6	11	17	7	11	18	6	10	16	6	9	15
VI	4	3	7	4	3	7	4	3	7	4	3	7
VII			1			1			1			1
Tilsammen			69			74			73			70

III. Disciplene.

B. Gjennemsnittsalder ved begyndelsen af skoleaaret
1888—89 og normalalder.

Klasse	Gjennemsnittsalder	Normalalder
I	— s — 9 ⁹ / ₁₀	— s — 9
II	— s — 10 ⁶ / ₁₂	— s — 10
III	— s — 11 ⁸ / ₁₂	— s — 11
IV	— s — 13	— s — 12
V	— s — 13 ¹⁰ / ₁₂	— s — 13
VI	— s — 15 ⁴ / ₁₂	— s — 14
VII	— s — 14 ⁵ / ₁₂	— s — —

C. Disciplenes hjemstavn.

Af skolens 70 disciple i 2det kvartal 1889 var

fra Kongsberg . . .	64
- Sandsvær . . .	4
- Numedal . . .	1
- Modum . . .	1

IV. Fagfordelingen mellem lærerne.

1888—1889.

Rektor:

Norsk	i klasse	VI + VII	3 timer
Fransk	i «	VI og V	4 —
Latin	i «	VI og V	10 —

17 timer.

Adjunkt Alver:

Historie i klasse	VI—VII	3 timer
Norsk i «	V	3 —
Tysk i «	VI—IV	12 —
Latin i «	IV	7 —

 25 timer.

Klasseforstander i kl. V.

Adjunkt Udby:

Mathematik i kl.	VII—IV	22 timer
Naturkundskab i «	VII	7 —

 29 timer.

Klasseforstander i kl. VII—VI.

Adjunkt Bøhmer:

Engelsk i kl.	VI—IV	14 timer
Norsk i «	IV	4 —
Historie i «	II	3 —
Geografi i «	III—I	7 —

 28 timer.

Klasseforstander i kl. IV.

Klasselærer Johnson:

Religion i kl.	VI—III	9 timer
Norsk i «	III	4 —
« i «	II	1 —
Historie i «	V—III	9 —
Geografi i «	VI—V	4 —
Skrivning i «		5 —

 32 timer.

Klasseforstander i kl. III.

Inspektrice frk. Holmsen:

Tysk i kl.	III—II	11 timer
Historie i «	II—I	3 —
Religion i «	II—I	3 —
Haandarbeide		6 —

 23 timer.

Klasseforstander i kl. II.

Andenlærerinde frk. Foss:

Naturhistorie	i kl. IV—II	6 timer
Regning	i « III—I	12 —
Norsk	i „ II—I	3 —
—	i « II	1 —
	i « I	5 —
		<hr/>
		27 timer.

Klasseforstander i kl. I.

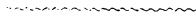
Timelærer, artillerikapit. Lund:

Tegning	i kl. VII—II	11 timer
Gymnastik	i « VII—I g.	6 —
		<hr/>
		17 timer.

Timelærer Sanglærer Klewe: Sang 3 timer

Timelærerinde frk. Holm: Gymnastik i kl. VII—I p. 6 —

9 timer.

V. Timefordelingen paa klasser og fag vil sees af efterfølgende tabel:

Fagene.	Kl. I.		Kl. II.		Kl. III.		Kl. IV.		Kl. V.		Kl. VI.			Kl. VII.	Sum.
	Gutter	Piger	Gutter	Piger	Gutter	Piger	Gutter	Piger	Gutter	Piger	Gutter	Piger	Piger		
Religion		3			3		2		2		1	1		12	
Norsk	2	3	3	1	g 1	g 4	1	3	3		1	2		24	
Tysk			1	5	5		4		(L. 3) 4		E. 1	2		23	
Latin							7		3	4	3			17	
Engelsk							5		4	1*	1	3		14	
Fransk									2		2			4	
Historie		3			3		3		3		1	2		15	
Geografi	3		2			2		2	2		1	1		11	
Naturfag			2		2		2		2	1	1	1	2	13	
Mathematik	1	2	1	1	2	2	3	3	2	3	3	3	5	34	
Tegning			1	1	1	1	(L. 0) ₁		(L. 0) 1	1	**	(L. 0)	11**	1**	11
Skrivning	2	2	1	****	1	(2) ***								5	
Haandarbejde		(3)		(3)		3		(3)		(3)		3		6	
Gymnastik	(3)	(3)	(3)	(3)	3	3	(3)	(3)	(3)	(3)	3	3		12	
Sum	28	28	28	28	33	31	33	31	33	31	33	33	33	201	

Sang 3 eftermiddagstimer..... 3

Sum 204

*) I denne time deltog af pigerne kun de i K. V.

**) Frihaandstegning.

***) Frihaandstegning.

Pigeeleverne undervises i kl. I—IV i det væsentlige efter den af overbestyrelsen fastsatte plan. Af gutternes fag og timer fragaar i disse klasser for pigernes vedkommende følgende:

I I. 2 timer norsk og 1 time regning.

- II. 1 t. norsk, 1 t. tysk, 1 t. regning, 1 t. skrivning, 1 t. tegning.

- III. 1 t. norsk, 2 t. regning, 1 t. tegning, 1 t. skrivning.

- IV. 1 t. norsk, 3 t. matematik, 1 t. tegning.

I klasse V fragaar fra gutternes fag og timer, — foruden 2 timer matematik og 2 timer fransk — tillige 2 timer fysik, hvorimod pigerne deltage i alle de engelske timer.

Paa skolens øverste trin er undervisningen for pigerne ordnet paa følgende maade:

Den undervisning, som meddeles gutterne i kl. VI med 33 timer ugentlig (iberegnet 3 t. gymnastik), er for pigernes vedkommende fordelt paa 2 aar — kl. VI og kl. VII — med 24 timer ugentlig (iberegnet 3 timer gymnastik og i kl. VI 3 timer haandarbeide), saaledes at pigerne i kl. VII indhente, hvad de i kl. IV—VI har forsømt i matematik, naturkundskab og andre fag.

I kl. VI fragaar følgende undervisningstimer om ugen fra gutternes: 1 t. religion, 1 t. norsk, 1 t. tysk, 1 t. engelsk, 2 t. fransk, 1 t. historie, 1 t. geografi, 1 t. fysik, 3 t. matematik, hvorimod pigerne har en særskilt time frihaandstegning. Pigernes ugentlige undervisningstimer i denne klasse blive altsaa (foruden 3 t. haandarbeide og 3 t. gymnastik) følgende:

Religion.....	1 t.
Norsk ..	2 -
Tysk	3 -
Engelsk	3 -
Historie.....	2 -
Geografi	1 -

Naturhistorie.....	1	time
Mathematik.....	3	--
Tegning.....	2	--

Ialt 18 timer.

Kl. VII har følgende ugentlige undervisningstimer:

Religion.....	1	time
Norsk.....	2	--
Tysk.....	2	--
Engelsk.....	3	--
Historie.....	2	--
Geografi.....	1	--
Naturhistorie.....	1	--
Naturkundskab.....	2	--
Mathematik.....	5	--
Tegning.....	2	--

Ialt 21 timer + 3 timer
gymnastik.

Af disse 21 er timerne i matematik og naturkundskab samt den ene time tegning særtimer, de øvrige kombinerede med kl. VI.

Ledige mellemtimer (to sammenhængende) i kl. VII og VI anvendes en gang ugentlig til extemporalstil i tysk og ligesaa i engelsk.

Sangundervisningen har været særskilt for gutter og piger og henlagt til eftermiddagen med i det hele 3 timer, nemlig 1½ time for hver afdeling. Baade gutter og piger har været delt i 2 partier, saaledes at hvert parti altsaa har sunget $\frac{3}{4}$ time.

I gymnastik danner hvert køn 2 partier saaledes, at kl. III—I udgjør et parti, de øvrige klasser det andet. Begge partier har for begge køn 3 hele timer ugentlig.

I haandarbejde er pigerne inddelt i 2 partier paa samme maade som i gymnastik, hvert med 3 timer ugentlig, hvilke timer alle er lagt fra 1—2.

Exercitie afholdtes 4 dage inde i examen og 2 dage i midten af september.

3 elever var fritagne for gymnastik ifølge lægeattest; 1 paa grund af vanførhed. 24 for sang paa grund af stemmeskifte, manglende gehør eller andre grunde.

2 elever deltog som dissenterer kun i den bibelhistoriske del af religionsundervisningen.

8 elever deltog i undervisningen i fransk, 3 i kl. VI, 5 i kl. V.

VI. Undervisningen.

Religion.

- Klasse I.* Af Vogts lille bibelhistorie det gamle testamente. Katekismens 5 parter uden Luthers forklaring. Salmer udenad efter Landstads salmebog: No. 47, 131, 138, 330 2det vers, 352, 580.
- *II.* Af Vogts lille bibelhistorie det nye testamente. Katekismens 5 parter læste og gjennemgaaede med Luthers forklaring. Salmer udenad efter Landstad: No. 81, 82, 131, 138, nogle vers af 331 og 580, 47, 330 2det vers.
- *III.* Af Vogts bibelhistorie for borgerskoler læst og repeteret fra begyndelsen til Esras's bog (s. 30), Af forklaringen læst og repeteret 1ste part. Af katekismen hustavlen. Enkelte salmer udenad efter Landstad. Læsning paa skolen af det nye testamente.
- *IV.* Af samme bibelhistorie læst og repeteret fra Israels rige (s. 70) til Jesus bespiser de 4000 (s. 127). Af forklaringen læst og repeteret slutningen af 1ste part (s. 33—38) samt 3die, 4de og 5te part. Læsning af det nye testamente.

- Klasse V.* Af samme bibelhistorie læst og repeteret fra «Jesus bespiser de 4000» (s. 127) til Paulus's breve (s. 184). Af forklaringen læst og repeteret 2den part (s. 38—83.) Læsning af det nye testamente.
- VI. Gutterne: Bibellistorien repeteret i sin helhed. Forklaringen repeteret i sin helhed. Læsning i det nye testamente.
Pigerne: Kun deltaget i bibelhistorieundervisningen og der læst det samme som gutterne.
- VII. Som kl. VI. pigerne.

M o d e r s m a a l e t.

- Klasse I.* Læst og gennemgaaet udvalgte stykker af Pauss og Lassens læsebog, 2det skoletrin. Nogle digte lærte udenad. De vigtigste tale- og sætningsdele indøvede ved analyse i eksempelsamlingen uden benyttelse af lærebog i grammatik. Diktat og afskrift hver uge.
- II. Læsning og gennemgaaelse af forskellige stykker i Pauss og Lassens læsebog, 2det skoletrin. Digte udenad. Af Hofgaards lille grammatik det væsentlige fra § 1—66. Analyse. I første halvpart diktat og afskrift; i andet diktat og lettere gjenfortællinger. Indøvelse af skilletegningens brug.
- III. Af Pauss og Lassen's læsebog, 2det skoletrin, er udvalgte stykker oplæste og gennemgaaede paa skolen efter forudgaaende forberedelse hjemme. Indholdet gjenfortalt dels før, dels efter oplæsningen.
Af Hofgaards lille grammatik gennemgaaet og ved analyse indøvet §§ 44—65.
Digte gennemgaaede og læste udenad. Skriftlig 2 gange ugentlig, afvekslende diktat og gjen-

fortælling, i første halvaar hyppigst diktat, i andet halvaar hyppigst gjenfortælling.

Gutternes særtime benyttedes til læsning af forskjellige stykker i læsebogen.

Klasse IV. Læsning og analyse efter Eriksen og Paulsens læsebog 3die del. Det vigtigste af Hofgaards lille grammatik. Hver anden uge en stil, bestaaende i gjenfortælling, giengivelse i prosa af et digt eller (i sidste halvaar) en udarbeidelse af let leskrivende indhold (efter foregaaende gennemgaaelse af emnet.)

I gutternes særtime diktat og læseøvelser eller skriftlig gjenfortælling.

- V. Af Pauss og Lassens læsebog III, 2: Collett: »Af fuglens liv.« A. Kjelland: {»Trækfuglene vender hjem.« Ordsprog og mundheld. A. Munch: »En Aften paa Giske.« Welhaven: Strilerne. Scener af Holbergs »Jakob von Tybo.« Jonas Lie: »Nordfjordhesten.« Paludan-Müller: »Abels død.« Ivar Aasen: »Ervingen.« Molière: Scener af »Doktoren mod sin vilje.« En del digte. Svenske læsestykker.

Grammatiske øvelser og analyse.

Stilopgaverne var: 1) Oversættelse fra tysk. 2) do. 3) Svaneridderen. Efter det tyske. 4) Trækfuglene. 5) Ægypten. 6) Luther drager til Worms. Efter det tyske. 7) Middelalderens munke. 8) Syvaarskrigen (tentamen). 9) Stein Skaffessøn. Efter Munchs »En Aften paa Giske.« 10) Jomfruen paa Lurley. Efter det tyske. 11) Kain. Efter Paludan-Müllers »Abels død.« 12) Aberne. 13) Termometret. 14) Sven Dufva. Efter Runebergs digt. 15) Celsius' termometer. 16) Fahrenheit's termometer. 17) Ordsprog og mundheld. Definition.

De fleste opgaver er forud gennemgaaede og disponerede.

Klasse VI+VII. Læst: Holbergs Erasmus Montanus. Mo: Blind-Anne. Bjørnson: Brødrene. Asbjørnsen: Vesle Frik. Af Wergelands Hasselhødder: Et skrækeligt jevndøgn og Carl Johan. Forskjellige digte af Welhaven, Wergeland, (især romancer), Bjørnson (især fædrelandssange), Wessel, Wilster nøiere gennemgaaede for at gjøres rede for til examen. Endel svenske læsestykker. Indledningerne til de forskjellige literaturperioder og de vigtigste forfattere fra Holberg gennemgaaede efter cand. Norby's omrids. Læren om digtarterne og versebygningen efter Mosling. Sætningslæren af grammatiken. I gutternes særtimer er læst: Hertz's »Svend Dyrings Hus« og størstedelen af Oehlenschlägers »Aladdin«. Desuden en nat i Nordmarken af Asbjørnsen. I denne time blev ogsaa gutternes ønske stille gennemgaaede.

En udarbejdelse hver anden uge. Opgaverne var følgende:

1. En dag af mine ferier.
2. Kongsberg.
3. De forskjellige maader at reise paa, deres fordele og mangler.
4. Sammenligning mellem bondens og sømandens liv.
5. Naturen og livet i Norge om vinteren.
6. Hvorledes frembringer man ild, hvad nytte gjør den og hvad skade kan den gjøre?
7. Hvilken aarstid foretrækker du for de andre og hvorfor?
8. Katten, dens egenskaber og nytte.

9. Kortfattet gjengivelse af indholdet af Holbergs Erasmus Montanus.
10. Dyre Vaa.
11. Skildring af et uveir.
12. Kongsberg marked.
13. En ansøgning.
14. Hesten, dens egenskaber og nytte.
15. Jernet, dets egenskaber, anvendelse og nytte.
16. I livsfare.

De fleste af opgaverne er gennemgaaede paa forhaand.

T y s k.

- Klass* I. Af Knudsens læsebog for begyndere læst og repeteret fra begyndelsen til imperfektum af de svage verber.
- II. Af samme læsebog læst og repeteret det meste fra s. 9 til s. 70. I første halvaar er de norske stykker forbigaaede; i 2det endel sætninger oversatte fra norsk til tysk. Dels diktat, dels lette sætninger oversatte skriftlig fra norsk til tysk, hvilke efter at være rettede og renskrevne er lærte udenad.
 - III. Af samme læsebog nogle læsestykker. Af Knudsens tyske elementær- og læsebog fra begyndelsen til s. 89, dog ikke de vanskeligste norske sætninger. 1 time om ugen oversættelse fra norsk til tysk — dels mundtlig efter foregaaende forberedelse, saaledes at stoffet siden renskrives og læres udenad til næste gang — dels skriftlig; undertiden diktat.
 - IV. Af Pauss og Lassens læsebog læst 38 sider. Mundtlig gjengivelse paa tysk af de læste stykker. Samtaler paa tysk forsøgsvis.

Grammatikkens formlære gjennomgaaet uden lærebog. Af stiløvelserne gennemgaaet 1ste afdeling. Gloser og talemaader er lærte udenad og endel eksempler oversatte fra norsk til tysk. Skriftlige øvelser. I 1ste halvjaar nogle gange stil, en enkelt gang oversættelse. I 2det halvjaar 1 stil om ugen paa skolen. Til disse stile er anvendt eksempler af det ovennævnte pensum af stiløvelserne.

Klasse V. Af Pauss og Lassens læsebog læst 47 sider. Formlæren repeteret efter Løkkes lille grammatik. Dikteret og lært udenad regler om konjunktiv og brugen af præpositioner foran infinitiv og sætn. med *dasz.* Af stiløvelserne gennemgaaet 2den afdeling, endel eksempler oversatte mundtlig, endel skriftlig. De forekommende glosser og talemaader er lærte udenad.

Skriftlige øvelser. 1 stil om ugen afvexlende extemporal og hjemmestil.

- V. E. Efter Hauff's Märchen extemporeret 43 sider.
- VII+VI. (2 t.) *Schiller*: Maria Stuart. Af grammatikken repeteret syntaxen efter Løkkes lille grammatik med endel dikterede tilføielser. Gjennemgaaet synonymer og præpositions læren efter Knudsens stiløvelser. Endel korte sætninger oversatte mundtlig fra norsk til tysk efter stiløvelserne.
- VI. (1 t.) Endel digte.
VI. E. g. Extemporeret efter Hauff's Märchen 57 sider.

Skriftlige øvelser. VII og VI p. en stil om ugen paa skolen. VI. en ext. stil paa skolen hver 14de dag. VI g. en hjemmestil om ugen.

L a t i n.

Klasse IV. Af Johanssens læsebog gennemgaaet og repeteret til side 36. Gloser er lærte udenad efter gennemgaaelse af hvert stykke. Det væsentlige af formlæren gennemgaaet og lært uden lærebog. De forekommende uregelmæssige verber er dikterede. 1 stil om ugen paa skolen, idet de norske eksempler først er oversatte paa latin mundtlig, derefter nedskrevne. Hyppige skrevne bøningsøvelser.

- V. 4 timer sammen med VI: 1ste bog af Cæsar de bello Gallico læst og repeteret. 1 skolestil ugentlig efter Johanssens stiløvelser.

3 timer alene: Phædri fabler efter Voss's udvalg gennemgaaet og repeteret. Desuden Cornel's Themistocles. Formlæren fuldstændig repeteret. Desuden kasuslæren og nogle regler af moduslæren gennemgaaede og indøvede efter Johanssens stiløvelser.

- VI. 4 timer ugentlig sammen med kl. V.: 1ste bog af Cæsar de bello Gallico gennemgaaet og repeteret. 1 skolestil og 1 hjemmestil om Ugen efter Hofgaards stiløvelser.

3 Timer alene: 2den bog af Cæsar de bello Gallico og 8 kapitler af Ciceros 1ste tale mod Catilina gennemgaaet og repeteret. Desuden Cornel's Lysander samt af historiske fortællinger i Voss's udvalg no. 7, 9, 24, 32, 33, 39, 45, 46. Formlæren gennemgaaet fuldstændig; kasuslæren og de vigtigste regler af moduslæren efter Schreiners grammatik.

E n g e l s k.

Klasse IV. Brekkes læsebog for begyndere, fra begyndelsen til side 75, læst og repeteret. Øvelserne fra norsk

er oversat mundtlig. Det grammatiske indhold (side 117—138) i læsebogen er gennemgaaet og repeteret.

- Klasse V.* Brekkes læsebog for begyndere fra side 63—ud. Af Brekkes større læsebog fra side 6—24. Af Løkkes lille grammatik læst og repeteret syntaxen. En ugentlig skolestil efter stiløvelser i samme bog, ellers dikterede stykker.
- VII+VI. Af Brekkes større læsebog 70 sider. Lydlære, formlære og syntax repeteret efter Løkkes lille grammatik.

Hele klassen har havt en skolestil om ugen. Gutterne ved siden heraf ogsaa en hjemmestil hver anden uge. I en ugentlig særtime har gutterne af læsebogen læst 22 sider.

Frans k.

- Klasse V.* Knudsens læsebog fra begyndelsen til s. 20 læst og repeteret. Af grammatiken det væsentligste af formlæren.
- VI. Samme læsebog læst og repeteret fra side 16—46 samt derefter alle smaa fortællinger indtil s. 22. Formlæren repeteret.

Historie.

- Klasse I.* Af Eriksens lille verdenshistorie læst og repeteret fra begyndelsen til middelalderen.
- II. Af samme bog fra korstogene indtil enden læst og repeteret.
- III. Af Schjøth's verdenshistorie læst og repeteret fra Sparta (s. 29) til middelalderen (s. 115). — Af Sigv. Petersens Norges, Sveriges og Danmarks historie læst og repeteret fra begyndelsen til Haakon Sverressøn § 47.

Af og til skriftlige opgaver paa skolen, bestaaende i gjenfortælling af lettere smaa stykker,

især saadanne som eleverne nylig har havt i lektie.

- Klasse IV.* Af Schjøths verdenshistorie læst og repeteret fra Graccherne (s. 83) til middelalderens 3die tidsrum (s. 185). Af Sigv. Petersens nordens historie læst og repeteret fra Sverige 1050—1319 (s. 54) til Dronning Kristina (s. 111).
Skriftlige opgaver paa skolen.
- V. Af Schjøths verdenshistorie læst og repeteret fra den nyere tid (s. 215) til den første koalitions-krig (s. 235). I Sigv. Petersens nordens historie læst og repeteret fra enevoldsmagtens indførelse i Danmark (s. 116) og ud bogen (s. 170).
- VI. g. (1 t.). Af Schjøths verdenshistorie repeteret oldtiden og middelalderen.
- VII + VI. (2 t.) Af Schjøths verdenshistorie fra »Frankrige som keiserdømme« bogen ud. Dernæst repeteret den nyere historie. Petersens nordens historie repeteret.

Geografi.

- Klasse I.* Horns lille geografi fra begyndelsen ud bogen læst og repeteret.
- II. Samme bog fra begyndelsen til Italien og fra Asien ud, og af Geelmuydens geografi (6te udg.) fra side 19—49 læst og repeteret.
- III. Af Geelmuydens geografi læst og repeteret fra Rusland til Sverige.
- IV. Af Geelmuydens geografi læst og repeteret fra Rusland og Sverige.
- V. Af Geelmuydens geografi læst og repeteret fra Norge (s. 60) til Storbritannien og Irland (s. 111) samt fra Asien (s. 136) til »almindelig topografi.« Polarlandene (s. 255).
- VI. Gutterne: Af samme lærebog gennemgaaet

afsnittet s. 1—42 (den fysiske geografi m. m.) samt repeteret den hele lærebog.

Klasse VI. Pigerne: I 1 time sammen med gutterne af samme lærebog læst og repeteret s. 1—42, derhos repeteret s. 42—123.

— VII. Som kl. VI. Gutterne.

M a t h e m a t i k.

Klasse I. Efter Johannesens regnebog gennemgaaet de 4 regningsarter i hele ubenævnte tal, samt addition og subtraction af hele benævnte tal.

— II. Af samme bogs h. 1 gennemgaaet de 4 regningsarter med hele benævnte tal, derefter af h. 2 addition og subtraction af brøk.

— III. Efter samme bogs 2det hefte gennemgaaet de 4 regningsarter med almindelig brøk, derefter de samme med decimalbrøk; endvidere indøvet enkelt reguladetri.

— IV. (Gutter og piger). Af Johannesens arithmetik gennemgaaet og repeteret fra begyndelsen til decimalbrøk. I praktisk regning: enkelt og sammensat reguladetri samt procentregning. (Gutter alene). Af Bonnevis geometri gennemgaaet og repeteret 1ste bog.

— V. (Gutter og piger). Af Johannesens arithmetik er lært og repeteret fra decimalbrøk til 5te bog. I praktisk regning gennemgaaet og repeteret: procent, enkelt rente, rabat og diskonto.

(Gutter alene) Af Bonnevis geometri læst og repeteret 2den, 3die og 4de bog.

— VI. (Gutter og piger). I praktisk regning er gennemgaaet og repeteret: delingsregning, blandingsregning og kjederegel. Afgangseleverne desuden indøvet legemers beregning og repeteret det hele pensum.

(Gutter alene). Af Johannesens arithmetik er læst og repeteret fra 5te bog og ud; derpaa er den hele arithmetik repeteret. Af Bonnevis geometri er læst og repeteret 5te og 6te bog; derpaa er hele bogen repeteret. Talrige opgaver. (Piger alene). Af Johannesens arithmetik er læst og repeteret 3die og 4de bog.

Klasse VII. Af Johannesens arithmetik er læst og repeteret fra 2den bog og ud; derpaa er hele bogen repeteret.

I praktisk regning: Repetition samt øvelser i legemers beregning. Af Bonnevis geometri er læst og repeteret fra 2den bog og ud, derpaa er hele bogen repeteret.

Denne klasses elev har altsaa læst det for gutter bestemte pensum i matematik. For i saa kort tid at kunne række et saa betydeligt pensum har hun dels maattet ty til lidt privatundervisning, dels har hun, naar anledning dertil har været, læst enkelte afsnit sammen med gutterne i kl. VI.

N a t u r f a g.

Klasse II. Læst og repeteret pattedyrene og fuglene efter Sørensens dyreriget. Derefter en kort mundtlig oversigt over hele dyreriget.

— III. Af Sørensens planteriget læst og repeteret 1ste afsnit om planternes ydre bygning. Af samme forf.s dyreriget læst og repeteret fra krybdyr til orme.

— IV. Af Sørensens planteriget læst og repeteret fra planternes inddeling bogen ud. Af sammes dyreriget læst og repeteret fra orme indtil enden af bogen. Derefter pattedyrene repeteret.

— V. (Gutter og piger). Af Sørensens planteriget gennemgaaet og repeteret fra blomsterløse planter og ud, derpaa afsnittet om plantens indre byg-

ning og liv. Paa en udflugt gennemgaaet de vigtigste træer i blomstringstiden og forøvrigt beskrevet de vigtigste forekommende planter.

(Gutter alene). Henrichsens fysik læst og repeteret.

- Klasse VI.* (Gutter) Henrichsens fysik repeteret i sin helhed,
 — VI+VII. Sørensens dyreriget og sammes planteriget repeterede i sin helhed.
 — VII. Henrichsens fysik gennemgaaet og repeteret i sin helhed.

Skrivning.

- Klasse I.* Bogstavernes grundtræk, de smaa og de store bogstaver samt de lettere forbindelser gennemgaaede paa vægtavlen og derefter udførte af eleverne i skrivebøgerne, alt i den orden, hvori de følger efter hinanden i Sandbergs forskrifter. Af disse er i første halvaar især benyttet hefte 1., i andet halvaar væsentlig hefte 2. Taktskrivning efter (lærerens) diktat.
- II. Som repetition af det tidligere lærte gennemgaaet og skrevet ud hefte 1; derefter i første halvaar væsentlig benyttet hefte 2, i andet halvaar ogsaa hefte 3. Taktskrivning.
- III. Som repetition hefte 1 og 2 af Sandbergs forskrifter, derefter væsentlig benyttet hefte 3. Øvelser i læsning af haandskrifter efter »Færagens Øvelsesbog«. To gange hver maaned har der af disciplene i kl. IV, V, VI, VI været leveret en prøveskrift, for hvilken der er givet karakter, ligesom ogsaa skriften i disciplenes stilebøger jævnlig har været efterseet af skrive-læreren og undertiden lagt til grund for bedømmelsen af karakteren for skrivning.

T e g n i n g.

- Klasse II.* Frihaandstegning. 1ste gruppe efter Harald Petersens apparat for elementær frihaandstegning. Opgaverne tegnede og forklarede paa vægtavlen. Tegningerne udførte med pen og tusch.
- *III.* Fortsættelse fra kl. II efter Berghs »frihaandstegning», ornamenttegning. Udførelse med pen og tusch.
- *IV.* Ornamenttegning. Blyant og viskelæder benyttet, men den endelige optrækning med pen og tusch.
- *V.* Frihaandstegning. Videregaaende ornamenttegning. Udførelsen paa samme maade som i kl. IV.

Projektionstegning. Optegning af de almindeligst forekommende regulære legemer i grundrids og oprids samt i front og profil.

- *VI+VII.* Frihaandstegning. Ornamenttegning efter vanskeligere opgaver.

Projektionstegning. Som i kl. V. men efter sammensatte opstillinger og med de af kirke-departementet givne examensopgaver som rettesnor.

H a a n d a r b e i d e.

Haandarbeidet er udført efter »Haandarbeide som skolefag« af Marie Rossing. I kl. I. syes navnedug. I kl. II—III er lært engelsk broderi, i kl. IV—VI forskellige slags broderier. De 6 klasser er delt i to partier; kl. I—III udgjør yngste parti; kl. IV—VI det ældste. Kl. VII deltager ikke i haandarbeide. I kl. VI syr eleverne et linned til sig selv med navn og broderi. Til stopning, lapning og tilklipning tages nogle timer.

S a n g:

Det yngre parti (kl. III—I) er undervist i nodelæs-

ning, taktinddeling og enstemmige sangøvelser, det ældre parti (kl. VI—IV) i videregaaende musiklære, træffeøvelser og tostemmig sang. Begge klasser har lært de fleste saavel ældre som nyere koralmelodier. Undervisningen har været særskilt for piger og gutter, men der har ogsaa af og til fundet fællesøvelser sted.

VII. Afgangsexamen.

1889.

Ifølge overbestyrelsens bestemmelse afholdtes i to fag (tysk og latin) gjensidig censur ved herværende og Drammens skole, saavel ved den mundtlige som skriftlige prøve.

Censorerne i de forskjellige fag var efter overbestyrelsens beskikkelse følgende:

- I religion.....resid. kap. Schøning.
- modersmaaladjunkt Alver.
- latin... ..cand mag. Pedersen fra Drammens skole.
- tysk.....overlærer Spønning fra do.
- engelskrektor.
- historie.....adjunkt Bøhmer.
- geografiadjunkt Udby.
- fransk.....adjunkt Bøhmer.
- matematik.....hyttemester Stalsberg.
- naturkundskab..... do. do.
- tegningadjunkt Udby.
- skrivning... ..kaptein Lund.

Afgangsklassens 5 elever bestod examen med følgende udfald:

Fredrik Thomassen, født paa Kongsberg den 13de mai 1873,

søn af kjøbmand Thomassen, optagen paa skolen i august 1882. Meget godt (2,42).

Ferdinand Gran, f. 10de Febr. 1873, søn af bygmester ved sølvværket Rasmussen Gran. Optagen paa skolen i januar 1886. Meget godt (2,43).

Einar Johnsen, f. 12 Marts 1873, søn af hotelvært Johnsen. Optagen paa skolen i august 1882. Meget godt (2,50).

Hedvig Rasch, f. 21de marts 1874. Datter af Bergkasserer Rasch. Optagen paa skolen i august 1887. Hovedkarakter meget godt (2,14).

Jens Vigen, f. 25 januar 1873. Søn af forstander Vigen. Optagen i august 1887. Meget godt (2,25).

VIII. Bibliotheket og samlingerne.

1888—1889.

A. Bibliotheket.

Foruden ved gaver fra universitetet, departementet, det statistiske bureau og andre offentlige kontorer er biblioteket forøget med følgende værker:

1. G a v e r :

Sheridan, School for Scandal ved Wiesener.

Nissens verdenshistorie ved Schjøth, 11te udgave.

Eriksen, Norges, Sveriges og Danmarks historie for middelskolen og gymnasiet. 6te udgave.

Jensen, Norges historie i fortællinger.

Geelmuyden, geografi ved Arstal.

Petersen, Sigv., momenter til støtte for hukommelsen ved undervisningen i Norges historie.

Stave, eksempelsamling med opgaver til skriftlige hjemmearbejder i modersmaalet.

- Andersen, Axel, latinsk læsebog.
 Bjerck og Cappelen, lærebog i stenografi.
 Knudsen, tysk læsebog, 9de udgave.
 Brynildsen, norsk-engelsk ordbog. H. 2—5.
 Lassen, indledning i Norges og Danmarks litteratur. 3die udgave.
 Hjortdahl, lærebog i organisk kemi.
 Lassen, Kristofer, tysk læsebog for begyndere.
 Klavenæs. befrielsen for den første ungdoms usædelighed og dens følger.
 Industrial Education in the South by Mayo, Washington 1888.
 Proceedings of the Department of Superintendence of the National Educational Association. Wash. 1888.
 Report of the Commission of Education 1886—87.
 Luther College Catalogue for 1888. Decorah 1889.
 Krohg, A., engelske stiløvelser for middelskolen.

2. Indkjøbte bøger:

- Ainsworth. The good old times.
 Historisk Arkiv for 1888.
 Universitets- og skoleannaler for 1888.
 Skouboe, den tyske udtale.
 Vietor, German Pronunciation.
 Vor Ungdom f. 1888.
 Hauch, latinsk læsebog for begyndere.
 Francke, spracherlernung.
 Jespersen, engelsk grammatik.
 Hoppe, Englisches Supplementslexikon. H. 1.
 Fritzner, ordbog over det oldnorske sprog. H. 1—13.
 Krohg—Tonning, kristelig opdragelseslære.
 Storm, Dialogues Francais.
 Sars, udsigt over Norges historie. B. 3.
 Woll, skriftord og salmevers.
 Øverland, Norges historie.
 Kristiansen, ordbog over gadesproget.

Milton, Paradise Lost (Tanchnitz.)
 Burns, Poetical Works.
 Mommsen, Römische Geschichte. B. 5.
 Dahl, latinsk literaturhistorie.
 Halvorsen, norsk forfatterlexikon. B. I—II.
 Prescott, Philip II and Essays. Vol. I—II.

B. De fysikalske samlinger:

1 aneroidbarometer.
 1 elektrisk klokkespil.
 1 do. turbin.
 1 do. kop.
 1 kautschukstang.
 2 chromsyreelementer med stativ.
 1 tungepipe.
 1 steumegaffel paa kasse.
 1 apparat til at vise resonnans.

C. Læremidler:

3 remingtongeværer.
 Petersens tegneapparat.

IX. Skole- og indskrivningspenge.

Som indskrivningspenge betales ved optagelse i skolen i kl. I—III 8 kroner, i kl. IV—VI 16 kroner.

I kl. I—III er skolepengene 15 kr. pr. kvartal.

I kl. IV—VII 21 - - -

Af to brødre betaler den anden $\frac{3}{4}$, af tre den anden $\frac{3}{4}$ og den tredje $\frac{1}{2}$; er der flere end tre brødre gaa de øvrige frit.

Gratisternes antal var 8, hvoraf 3 havde hel, 5 halv friplads; som sædvanlig uddeltes 10 pCt. af skole- og indskrivningspengene.

Fripladsene var fordelte saaledes:

Kl. II.....1; kl. IV.....3;
- V.....2; - VI 2.

Efter skolelovens § 55 skal skolepengene betales *for-skudsvis* for hvert kvartal uden nogen afkortning, om discipelen optages i eller udgaar af skolen i løbet af samme. Og reglementets § 36 lyder saaledes: Er skolepengene for en discipel ikke erlagte inden kvartalets udløb, er rektor, naar han derom af kassereren underrettes, forpligtet til at nægte en saadan discipel adgang til skolens undervisning.

Disse bestemmelser undlader man ikke at bringe i forældres og foresattes erindring, da det har vist sig, at de hyppig oversees.

Angaaende skolens fripladse bestemmer skoleloven af 17de juni 1869 følgende:

Disciplene kan kun under følgende betingelser komme i betragtning ved fordelingen af skolebeneficier:

- 1) at de have gode anlæg;
- 2) at de ved sædelig opførsel og flid gjør sig fortjente til saadan understøttelse;
- 3) at deres trang er bekræftet ved paalidelige vidnesbyrd.

Skolebeneficier kan i regelen ikke tilstaaes disciple, forinden de har været 1 aar i skolen.

X. Almindelige bemærkninger.

Ved fællesundervisningens indførelse i august 1887 talte skolen 84 elever, hvoraf 44 gutter og 40 piger.

Det samlede elevantal udgjør nu 80, hvoraf 36 gutter og 44 piger, saaledes fordelte:

Kl. I	13 elever	(4 g.	9 p.)
- II	15 —	(8 g.	7 p.)

Kl. III	16 elever	(8 g. 8 p.)
- IV	5 —	(3 g. 2 p.)
- V	15 —	(9 g. 6 p.)
- VI	13 —	(5 g. 8 p.)
- VII	3 —	

Af skolens gutter deltog 19 under vinterhalvaaret 4 eftermiddagstimer om ugen ved den arbeidsskole, som var knyttet til herværende Nymoens almueskole.

Daglige karakterer bruges og indføres for hver dag i klasseprotokollen og karakterbøgerne, men disse bero i kathedrene og udleveres kun hver lørdag til eleverne for at forevises for forældrene.

Ved jul og paaske gives af lærerne skriftlige vidnesbyrd i karakterbøgerne om elevernes flid, fremgang og forhold i det hele.

I dagene fra 15de til 19de decbr. afholdtes tentamen i de skriftlige examensfag for kl. VI. og VII., ligesaa i dagene fra 10de til 13de april.

~~~~~

For discipelbibliotheket bevilgede sparebanken ogsaa i dette aar paa rektors ansøgning et beløb af kr. 200. For disse blev 79 bøger og værker indkjøbte og indbundne. Bibliotheket har været aabent hver 2den lørdag. Udlaanet besørger af rektor.

~~~~~

Skolen havde hidtil savnet et eget uhr. Efter at rektor havde bragt ulemperne herved paa bane i forstanderskabet, blev der til afhjælpelse af dette savn foreslaaet at indgaa til Kongsberg samlag for brændevinshandel med ansøgning om et beløb for dette øiemed, og rektor blev bemyndiget til — efter at have indhentet kommunebestyrelsens samtykke — at andrage samlaget om 80 kr. til et uhr for skolen. Dette andragende indvilgedes, hvorefter et regulatoruhr i juni blev indkjøbt og ophængt i skolens hovedindgang, hvor det udgjør en smuk prydelse.

~~~~~

Den skriftlige del af aarsexamen afholdtes den 24de — 27de juni, hvorpaa den mundtlige afgangs- og aarsexamen begyndte den 29de juni og varede til den 11te juli. Examinens udfald bekendtgjordes derefter den 13de juli. De aarlige vaabenøvelser holdtes 4 dage i examenstiden (19de—22de juni) og 2 dage i september.

~~~~~

Sundhedstilstanden har i det forløbne aar i det hele taget været god.

~~~~~

Regler for inspektionen.

(Vedtagne i lærerraad).

1. Naar eleverne i friminutterne opholde sig i gaarden skal der altid være to inspektører.
2. Inspektørerne paase, at gutterne gaa først ind fra gaarden, derefter pigerne. Hvis eleverne under friminutterne opholde sig i gangene, skal, naar der ringes, pigerne forholde sig rolige, indtil gutterne har passeret til sine klasser.
3. Naar en undervisningstime er tilende, skal læreren være den sidste, der forlader klassen. Hvis der benyttes hjælpeklasse, ledsager han eleverne tilbage til deres egen klasse og paaser, at de forlade denne. Naar timen skal begynde, maa vedkommende lærer, saavidt muligt, være den første i klassen.

XI. Skolens regnskab for 1888—89.

I n d t æ g t:

1) Beholdning fra forrige aar.....	Kr.	215.73
2) Skole- og indskrivningspenge og fripladse . -		4915.75
3) Kommunens bidrag.....	-	1880.00
4) Andre indtægter	-	25.69
5) Statskassens tilskud	-	14 650.00
	Tilsammen	Kr. 21 687.17

U d g i f t:

1) Lønninger.	Kr.	16 968.25
2) Alderstillæg	-	2 583.33
3) Bibliotheket, samlingerne, lærermidler	-	405.45
4) Fripladse.....	-	418.50
5) Lys og brænde	-	821.10
6) Trykningsomkostninger m. m.....	-	177.04
7) Blandede og tilfældige udgifter	-	202.86
8) Beholdning (restancer).....	-	110.64
	Tilsammen	Kr. 21 687.17

Kongsberg off. høiere almenskole den 17de oktbr. 1889.

K. L. Sommerfelt.

